

Tässä TieVie-asiantuntijakoulutuksen Peagoginen muutos –verkkojakson yhteenveto, joka on koostettu 9.12. megakonferenssissa palautekeskustelussa esille tulleista teemoista sekä verkkojakson tuutorien yhteenvedoista.

Tärkein anti?

- WM mukava nähdä uusi alusta
- muiden alojen ongelmien näkeminen oli hyödyllistä
- oma tekeminen helpottaa omaa opetustyötä
- lähimpänä omaa oikeaa tekemistä
- vertaiskollegoita hyödynnettiin
- keskustelu toi konkreettisia täsmäohjeita ja vei hanketta eteenpäin
- vuorovaikutteisuus oli positiivista
- WM toimi tässä yhteydessä hyvin
- kommenttien lukeminen antoisaa
- kuvaus konkretisoi
- prosessikuvauksen tuottaminen
- oman hankkeen aktivointi
- kannustavat keskustelut ja hyvät kommentit
- konkertisoituminen prosessikuvauksessa oli hyvä asia
- mukava tutustua WM:ään ja helppo käyttää

Vaikeinta?

- keskusteluun mukaan pääsy työlästä
- WM teknisesti ei kovin hyvä, koska uusien viestien löytäminen vaikeaa
- tekniset ongelmat WM:n kanssa, Opera ei toiminut
- olisko voinut vastuuttaa kuka kommentoi ketäkin, olisiko tullut syvällisempiä kommentteja
- helppo heittää vain jotakin kommenttia
- ideoiden soveltaminen hankkeeseen vaikeaa
- vaikea selittää omia ongelmia
- mistä aika löytyy
- tehtävät vievät aikaa oman hankkeen eteenpäin viemiseltä
- vaikea kommentoida vieraita asioita
- ongelmakuvauksen tiivis esittäminen
- ongelmien liittäminen pedagogiikkaan
- tehtäviin liittyvä aika
- prosessikuvausten mallit liian suppeita ja haastavaa
- osalla liian pitkät ongelmakuvaukset
- osaan oli vaikea antaa kommentteja

Muuta kerrottavaa?

- toimiva jakso

- aikataulutus toimi
- eri ympäristöjen näkeminen tärkeää
- aikataulun laajuus aiheuttaa jänteen putoamisen
- työskentelyalusta nopea ja helppo oppia käyttämään, mutta vaikea nähdä uudet viestit
- keskustelujen vilkastuttaminen ja tehostaminen olisi ollut tärkeätä > tuutorien rooli
- pedagogisesta puolesta > näkyi yllättävä vähän
- asiantuntijakeskustelussa jäi pedagogiikka jäi kevyeksi
- prosessikuvauksen laatiminen oli irrallinen
- hyvät muistutukset sähköpostilla
- selkeimmin toteutettu jakso tähän astisista
- tuutorin rooli?

Opetuksen uudistajat I –juonneryhmän keskustelujen yhteenveto

Tuutori Satu Nurmela

Ongelmakuvauksenne nostattivat ilahduttavasti keskustelua ja vertaistuki näyttää toteutuneen töiden kohdalla: palautettaja ideoita on tullut kaikille. Eikö olekin ihmeellistä miten toisilta saatu palaute motivoi eteenpäin hankalienkin asioiden kohdalla?

Joissakin kommentteissa oli nostettu esiin tämä tieto- ja viestintäteknologian vaikutus alalla kuin alalla yhteiskunnassamme jo nyt, mutta ennen kaikkea tulevaisuudessa. Se jos mikä laittaa miettimään myös opetuksessa ja oppimisessa käyttämiämme menetelmiä. Liisi kiteytti sen osuvasti kysymykseen: ”Kuinkahan monta tehtävää/työtä nykyään voidaan mainita, jossa pärjää esim. ilman tieto- ja viestintäteknikkaa?” Niinpä niin, ei kun eteenpäin vain näistä ongelmakuvauksista.

Omaan silmääni osui toistuvasti ehkä teknologian liiallinenkin korostaminen yksinomaan hyvää tekevänä asiana. Teknologian käyttö opetuksessakin palvelee kuitenkin opetuksen yleistä kehittämistä, minkä mm. Anni ja Olli nostavat esiin ongelmakuvauksessaan. On tietysti totta, että joskus teknologia aivan oudolla tavalla aikaansaa myös pedagogista uudistumista ja hyvä näin. Mutta loppuviimeksi teknologia on siis vain väline, vaikka se usein tietoyhteiskuntaa edistettäessä onkin nousemassa itseisarvoksi.

Ylläpitoon liittyvät kysymykset voi ratkaista myös pukemalla materiaali ja ohjaus esim. blogien tai wikien muotoon, jolloin kaikille tulee tasaveroisempi asema verkossa työskentelyssä eikä työmäärä kaadu vain muutamien niskaan. Näissä opiskelijat pääsevät itse tuottamaan materiaalia ja sehän se on usein sitä innostavinta. Usein opettajatkin innostuvat juuri siitä sisällön tuottamisesta. Se vain vie aikaa ja yksi varteenotettava tapa onkin ottaa osa sisällöstä yhä perinteisistä kirjoista ja keskittyä verkossa vuorovaikutukseen ja prosessimaiseen yhdessätyöskentelyyn kuten esim. ongelmanratkaisuus. Mm. verkkopedagogiikasta ehdottamanne kirjat ovat osoitus siitä, että kirjoilla on yhä vankka sija oppimisen resurssina.

Onnea ja menestystä toimissanne tvt:n opetuskäytön saralla!

terv.satu

Opetuksen uudistajat II –juonneryhmän keskustelujen yhteenveto

Tuutori Kalle Ojanen

Yleistä

Suurimmassa osassa viestiketjuja keskustelu oli erittäin vireää. Jotkut osallistujista innostuivat jopa kymmenien puheenvuorojen verran. Osaan ongelmista löydettiin keskustelemalla rakentavia ja kokeilemisen arvoisia toteutusideoita, osaan tuutori teki jonkun ehdotuksen, jota kommentoitiin. Vain aniharva ongelma oli sen verran vaikeasti hahmotettavissa, ettei keskustelua oikein syntynyt. Pahin este keskustelemattomuudelle jostain asiasta oli ongelmakuvauksen palauttaminen kovin myöhään.

Keskusteluissa esiintyneitä ongelmia

Esiintyneissa ongelmissa oli loppujen lopuksi paljon yhteistä:

Opiskelijoiden motivoimisen vaikeus on hiljalleen muuttumassa *opettajien motivoimisen vaikeudeksi ja asennemuokkauksen ongelmiksi*. Ongelmat opetushenkilökunnan erilaisissa suhtautumisissa opetuskulttuuriin oli esillä ainakin viidessä eri ongelmakuvauksessa. Ratkaisuksi esitettiin mm. työparitoimintaa ja tiimityöskentelyä traditionaalisen yksin opettamisen ja suunnittelun tilalle. Hyvien verkko-oppimiskokemusten jakaminen myös opettajille koettiin tärkeäksi, samoin toimivien toteutusten esittelytilaisuudet. Yhteisen kielen puuttuminen verkko-opetuksen ”kannattajien” ja ”vastustajien välillä koettiin ongelmaksi.

Ohjauksen muodot verkkokurssilla ja varsinkin itseopiskelumateriaalissa puhuttivat myös. Näihin ongelmiin keskustelun vertaistuki antoi useita tutustuttavissa olevia jo toimivia käytäntöjä.

Toimivista ja epäonnistuneista käytännöistä verkkokurssilla oltiin myös kiinnostuneita. Toimivien tehtävänantojen ominaisuuksia (avoimuus, lyhyt kokonaisuus jne) tuli keskustelussa esille useita. Epäonnistuneita käytäntöjä eivät uskaltaneet tuutorin lisäksi muut tunnustamaan.

Mitoitusongelmat niin opiskelijoiden kuin opettajienkin kannalta muodostivat yhden ongelmaryhmän. Samoin *tasapuolisuus* ja se, saadaanko kaikki mukaan vai jääkö joukkoon ”free-ridereita”. Näissä keskusteluissa sivuttiin niin toimivia ryhmäkokoja kuin valmiita mitoitustyökalujakin, joita on saatavilla verkossa. Kysymykseen, kuinka pienelle joukolle verkkokurssi kannattaa jo suunnitella ja toteuttaa, ei löydetty kunnolla vastausta.

Saatiin kuitenkin kuulla rohkaisevia kokemuksia, miten verkko-opetuksen kolmannella toteutuskerralla jotkut osallistujista ovat jo saaneet omaa työtaakkaansa pienennettyä sille tasolle, mitä verkko-opetukselta odotetaan.

Erityisongelmista voisi mainita verkko-opiskelun hyödyn mitattavaksi tekemisen ja verkostomaisen opetuksen suunnittelun haasteet. Oppilaitosten välisen suunnittelun edistämiseksi todettiin hiukan kyynisesti, että money-talks. Hyötyjen mittaaminen jollain kiistattomalla mittarilla koettiin hankalaksi palaksi, mutta sitä lähestyttiin kyllä ennakkoluulottomasti.

Tekijänoikeudet kuuluvat kaikkeen verkko-opiskelusta keskusteluun. Samoin open source –ratkaisujen tulevaisuudennäkymien spekulointi. Kummastakaan keskusteleminen ei yleensä johda juurikaan mihinkään yksiselitteiseen lopputulokseen.

Rakenteiden ravistelijat II

Yhteenveto

Terhikki Rimmanen

Keskustelumme käsitteli mm. luontevan ja luotettavan palautekanavan käyttöä ja mikä se voisi olla (nettipalaute, mobiilipalaute, kurssichat, vai kurssiblogi) Mm. mobiilipalaute (SMS viestit) herätti kysymyksiä; Miten voimme suunnitella koulutusta, josta koituu lasku vanhempien tai opiskelijoiden rahapussiin. Hyviksi kokemuksiksi jaettiin Webropol tai yleensäkin verkkopalautelomake. Hyviä kokemuksia löytyi myös äänestyskoneesta, josta Lappeenrannan kehittämä esimerkki:

http://www.it.lut.fi/wawc/WAWC03/presentations/WAWC_paper3.pdf

Ryhmässä uskottiin, että "pakollinen palaute" onnistuu verkkopalautealomakella, joka lähetetään opiskelijalle mailitse personoituna linkkinä, jolloin itse vastaus on anonymi, mutta se rekisteröityy niin, että nähdään kuka on ylipäättään vastannut.

Toinen keskustelun aihe oli kurssien opetusmenetelmät, jossa saavutetaan ne tiedot ja taidot, joita opiskelijat saavuttavat. Keskustelussa tuli esille, että opetusmenetelmien selvittäminen kannattaa, sillä mahdollisimman monipuoliset (luovuus esim. arvioinnissa, ei perinteistä tenttiä koko ajan), oppimista edistävät ja tietenkin kurssin tavoitteet täyttävät menetelmät, sitouttaa ja motivoittaa opiskelijoita. Uuvuttavana koettiin myös perusluento+tentti yhdistelmä.

Opetussisältöjen selvittämisestä jaettiin linkki:

<http://www oulu.fi/w5w/tyokalut/opsty/ydinainesanalyysi.html>

Opetussuunnitelman kehittämiseen on puolestaan kehitetty core edit ohjelmisto, joka on ilmainen ja löytyy

<http://www oulu.fi/w5w/tyokalut/coreedit.html>

Kolmas keskeinen teema oli työkalupakit ja mitä jatko-opiskelijan työkalupakin osaset voisivat olla. Tässä on yksi esiin tullut esimerkki:

*Viestintäkanava(t) ohjaajat/ohjaajien sekä vertaisryhmien välillä. Eri kanaville ja eri ihmisillä on oikeudet. Ei siis missään intrassa.

*Apurahakalenteri

*Julkaisukalenteri

*Väitöstyön jajakko-opiskelun 4-vuotissuunnitelma (yhdessä sovittu ohjaajan kanssa ja tarkastellaan neljännesvuosittain)

*Tarkka puolivuotissuunnitelma (tarkastellaan ohjaajan kanssa joka toinen viikko)

*Tutkimussuunnitelma ja sen eri versiot

*Tutkimusongelman määrittely ja avoin blogi sen ympärille

*Kaikki julkaisut ja niiden vertaisarvioinnit + oikeat arvioinnit

*Avoimet kysymykset

*Suoritettut / Puuttuvat opinnot

*Muut jatko-opiskeluun liittyvä kurssit

*Linkkikirjastot lehdille ja konferensseille, sorttaus esim. impact factorin mukaan ja relevanssin perusteella

Neljäs teema keskittyi siihen, miten hallita tieto- ja viestintäteknikkaa ja saada tukea sen käyttöön?

Laitoksen sisällä pitäisi rakenteiden ravistelijoiden mielestä kerätä yhteen "hiljaista tietoa", jota on paljon (esim. teemapäivä tai työpajatyypistä työskentelyä tämän teeman ympärille esim. hlökunnan kokouksessa). Tai jos laitoksessanne on joitakin, jotka ovat pitäneet verkkokursseja, he voisivat esitellä kurssejaan ja kertoa kokemuksistaan. Ryhmän mielestä kannattaa rohkaista ihmisiä toteuttamaan verkkokursseja entistä enemmän tiimityönä, koska ainakin ensimmäinen kurssi, jonka joku on ypöyksiin puurtanut kasaan ja vienyt vielä läpikin, on tunnetusti hyvin työläs ja voi lannistaa innostuneemmankin pioneerin. Kokemuspankin uskottiin olevan yksi vaihtoehto tiimimäisen toimintatavan edesauttamiseksi. Saman aineen opettajat tai jopa kaikkikin opettajat keräisivät yhteen paikkaa toimivia ratkaisuja ja materiaaleja, jolloin jokaisen ei tarvitsisi keksiä pyörää aina uudeelleen. Åbo Akademiassa pidetään 1-2 kertaa vuodessa "minikonerenssi" jossa esitellään virtuaalihankkeita ja keskustellaan niistä. Oli se sitten valmis kurssi tai yleisiä vinkkejä/ohjelmisoja jne. Näin yleisö pääsee kommentoimaan niitä ja sitten jatkossa ottaa yhteyttä ja kysellä miten kaikki tehtiin (on huomattu että pelko tekniikan taidon puutumisesta joskus estää ihmisiä kyselemästä asioista - pitää vaan rehellisesti sanoa että "tuota en ymmärrä"). Siksi korostettiin, että ei yksi ihminen voi osata kaikkea!

Viides teema kosketti laatumatriisin käyttöä. Se koettiin listaksi, jonka jokainen otsikko on erittäin relevantti ja jonka huomioonottaminen parantaa lopputulosta. Laatumatriisin käyttöön pitäisi antaa ohjeet. Ensin voidaan esim. kartoittaa nykytila haastattelujen

avulla, jolla saadaan matriisin ne taidot ja tiedot, mitä opiskelijoilla pitäisi olla valmistuttuaan, ja onko esim. ryhmätöitä liian vähän, johtamista liian vähän, perusluentoja liikaa tms. Sitten katsotaan laitostasolla oman profiilin, joka voi erota jossain määrin koko osaston profiilista. Laitoksen jälkeinen taso on opintosuunta ja sen jälkeen yksittäinen kurssi.

-Terhikki-

Rakenteiden ravistelijat II

Yhteenveto Pirjo Lehti

Ongelmakuvauksissa ja keskusteluissa tuli ilmi, että ongelmat ovat melko pitkälle samanlaisia omasta hankkeesta riippumatta. Enimmäkseen ongelmat koskivat verkkosivustojen ”käyttäjystävällisyyttä” (Intranetin kehittämistä ja verkko-opetuksen tuen näkyvyyden lisäämistä) ja henkilöiden motivoimista tv:n hyödyntämiseen opetuksessa sekä sitoutumista yliopistojen/laitosten tv-strategioihin.

Keskusteluissa jaettiin paljon esimerkkejä eri yliopistojen ja laitosten käytännöistä. Todettiin, että on jo olemassa toimivia käytäntöjä, mutta jokaisen yliopiston/laitoksen pitää itse räätälöidä itselleen sopivat, mutta kuten joku kirjoitti ”pyörää ei tarvitse keksiä enää uudelleen”. Verkostoituminen ja tiedon levittäminen on avainsanoja tässäkin yhteydessä.

Opetushenkilöstön motivointi tv:n käyttämiseen koettiin tärkeäksi ja varsinkin verkko-opetuksen ”noviiseille” pitäisi yliopiston tarjoamista tukipalveluista olla helposti tietoa saatavilla. Jo valmiina olevia työkaluja (Verkkovelho, ARVO, mitoituskehikko) voisi hyödyntää, kunhan niistä vain tiedettäisiin. Henkilöstön taidot ovat tv-asioissa hyvin erilaiset. Helsingissä kehitellään tv-ajokorttia henkilökunnalle. Itseltäni jäi kirjaamatta kysymys, miten henkilöstö motivoidaan suorittamaan ko. ajokorttia. Näkyykö se esim. palkassa (mahdollisesti tulevissa Henki-osissa) jollakin tavalla? Henkilöstön kouluttamisestakin esiteltiin monia erilaisia vaihtoehtoja. Jos opettaja haluaa hyödyntää verkko-opetusta, tulee opiskeluympäristön olla niin yksinkertainen, että hän hieman heikommillakin taidoilla selviää siitä. Lisäksi hänelle tulee olla tarjolla tukea, ja mahdollisuus kouluttautua lisää taitojen karttuessa. Tässä vaiheessa kuitenkin tuntuu siltä, että suurin osa henkilöstöä on vasta alkutaipaleella. Kovinkaan suuria pedagogisia ratkaisuja ei esitelty, vaan verkon hyödyntäminen esim. materiaalin jakoon voisi olla ensimmäinen askel.

Myös opiskelijanäkökulma tuli esiin keskusteluissa. Pohdittiin, mitä kaikkia mahdollisuuksia opiskelijoilla on asioida sähköisesti ja mitä tietoja heille on tarjolla verkossa. Jonkun kokemuksen mukaan yhteydenotot opettajaan/tutoriini koettiin henkilökohtaisempina verkon välityksellä kuin massaluennoilla. Kenties nykypäivän opiskelijoilta voidaan edellyttää sellaisia tv-taitoja, että opetusta voidaan tarjota verkossa

eikä kasvokkain tapahtuvaa opetusta enää niin paljon tarvita. Tätä näkökulmaa ei keskusteluissa kovin paljoa tullut esille. Ilmeisesti asiaa ei tänä päivänä tarvitse edes pohtia vaan verkko on tullut jo sen verran arkipäiväiseksi.

Tutorin näkökulmasta keskustelu oli vilkasta ja ideoita vaihdettiin runsaasti. Oma roolini oli lähinnä seurata keskustelua ja silloin tällöin laitoin jonkun oman kommentin, jos huomasin, että voin tuoda uuden näkökulman keskusteluun, mutta ryhmäläiset olivat sen verran aktiivisia, etten aina enää keksinyt uutta sanottavaa. Itsekin sain päivitettyä tietojani, ja kuulin monista uusista työkaluista ja käytännöistä. Pitäisi vain löytää aikaa tutustua niihin.

Yhteenveto verkostojen virittäjät -juonneryhmän keskusteluista (Kai Miikkulainen)

Verkostojen virittäjät -ryhmän ongelmakuvauksista ja niistä käydyistä verkkokeskusteluista nousi esiin monia mielenkiintoisia kysymyksiä, ideoita ja ratkaisuehdotuksia. Vilkasta keskustelua virisi etenkin seuraavista teemoista:

- **toimintakulttuurin uudistamisen** haasteet
 - esimiestason sitoutuneisuuden tärkeys
 - hyvien käytäntöjen levittämisen merkitys
 - oppilaitoksessa tai yksikössä järjestettävät pedagogit riihet yms. tapahtumat, joissa pannaan verkko-opetuksen käytännön kokemukset kiertoon
- **yliopistojen ja yksiköiden välinen yhteistyö**
 - opetuskulttuurin muutos -> opettajien rohkaiseminen ottamaan ja antamaan ehdotuksia toisiltaan/-lleen
 - jaettu asiantuntijuus, eri tahojen asiantuntemuksen hyödyntäminen
 - miten linjata ihmisten työpanoksia samansuuntaisiksi, miten organisoida yhteistyötä käytännössä (mm. koulutuskokonaisuuksien ja moduulien rakentaminen)
 - minkälaisia kannustimia löydettävissä
 - synergiaetuja -> yhteiskäyttöistä materiaalia eri osapuolille; työnjakaminen
 - yhteisöllisyyden lisääminen niin opettajien kuin opiskelijoiden kesken
 - tutkiva oppiminen
 - toiminnan (asteittaisen) laajenemisen hallinnointi
- **opinto-ohjaus ja ohjaus verkkokursseilla**
 - opiskelijälähtöisyys, valinnanvapaus eri ohjausmuotojen välillä
 - kurssien yhteiset lähijaksot
 - sähköinen opintoneuvonta ja HOPS
- **opiskelijoiden erilaiset taustat**
 - heterogeenisuus nähtävä opetuksessa ja oppimateriaalin tuottamisessa paitsi haasteena myös voimavarana
 - verkko hyvä väline ohjata eritasoisia opiskelijoita

- opiskelijoiden aktivointi verkossa; räätälöidyt materiaalit
- **kurssipalaute**
 - avoimen palautteen ja anonyymisti annetun palautteen hyvät ja huonot puolet sekä erilaiset funktiot
 - käytössä erilaisia "palautesapluunoita"; palautteen kerääminen kurssin eri vaiheissa
 - palautteen analysointityökalu kehitteillä
- **kv-yhteistyö**
 - tietotekniikan hyödyntäminen kv-maisteriohjelmissa
 - eri yliopistojen maisteriohjelmien välinen yhteistyö
 - kansainvälistyminen periaatteessa arvostettua, mutta resurssointi käytännössä vähäistä
 - kilpailu opiskelijoista kovenee -> luotava houkuttelevia kv-maisteriohjelmiä
 - HOPS tärkeä työkalu
- **verkojakson keskusteluja lävistävä näkökulma: *muutosprosessit hitaita***
 - onnistuneiden käytännön esimerkkien innoittavuus